

Nro. 47.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből , Kedden Junius 11-ik napján , 1811-ik
esztendőben.

B é t s .

Ma egy hete avval ditsekedtünk az olvasó Publicumnak, hogy a' tartós szárazság után az ég tsatornái fejünk felett megnyílván, a' szomjúzó száraz földet szép zsíros essővel megöntözte, a' rekkenő hévség miatt el bágyatt élő állatokat megfrisselte, megvidította. Ez ugyan úgy történt, de ez a' boldogságunk sokáig nem tartott, 24 óra múlva ismét nagy hévség következett, 's az ólta oly nagy mértékbe van, hogy sem éjjel, sem nappal nem lehet szabadon pihegni. A' jelen való meleg napok Julius közepére is bé illenének. Ritka nap múlik el, mellyen a' terhes fellegek felettünk öszve ne gyülnének, de e' világnak e' vagy ama oldalán támadt szelek azo-

kon erőt vesznek, a' felhőket széllyel oszlattyák 's remenységünket héjába valóvá teszik. — Ebben a' tartós hévségben sokan a' Dunába való fürdés által kívánnják magokat meg frisselni, de sokan abba talályák koporsójokat. A' múlt héten öten hóltak a' vízbe, az előtt való héten négyen, a' kik közt egy ide való születésű könyvnyomtató mesterséget tanult jól fel serdült ifjú is vólt.

Magyar Ország.

A' múlt Pünköst első napján végbe ment a' Pesti Augustana vallású gyülekezet templomának fel szenteltetése számos minden vallásu papi és világi uraságoknak jelenlétekben. Az e' végre tartatott Isteni tisztelet már reggeli 8 órakor el kezdődött. Leg elsőben is a' Besztercze Bányai A. C. lévő Gyülekezet első Predikátora, és azon egyházi kerületnek igen érdemes Superintendense F. T. *Litzi Kristóf* Úr kezdette azt el a' Sz. Lélek segítségül való hívásával kegyes muzsika szók alatt. Azután a' Pesti Evang. Gyülekezet első Predikátora Tiszt. *Molnár János* Úr, a' bérmálást végbe vivén, a' meg bérmáltattaknak az Ú. Sz. Vatsorát ki osztogatta. Ennek végződése után, Bétsi Superintendens F. T. *Waechter János* Úr Német, utánna a' Orosházi Predikátor Tiszt. *Simonides János* úr Magyar predikátiót mondottak. A' következő napon Sziráki Predikátor Tiszt. *Kolosvári* Úr Tót nyelven predikállott.

Azt a' nagy inséget, melly a' múlt Május 28-ik napján a' Posonyi várban támadt tűz által meg károsítatott Zuckermanteli szegény lakosokat érdeketta, nem hogy le írni, de képzelni sem lehet vóltaképen. A' tűzben meg égett em.

bereknek kilentzre megyen a' számok. A' megsebesítetteknek számokat tudni nem lehet, a' tűz által okoztatott kár két miliom forintnál többre megyen; 77 szépen épült házak úgy el pusztultak, hogy soknak nyomait sem lehet látni, a' tűznek erejét tsak abból is meg lehet ítélni, hogy sok házakban a' portzellán edények úgy öszve olvadtak mint a' viasz, a' hajlékaiktól meg fosztatott, a' szabad levegő alatt ide's tova járó, és keservesen síránkozó szerentsétleneknek szemléléseken tsak nem meg reped az ember szíve. A' Posonyban lakó uraságok, nevezetesen *Grassalkovics Antal* Eő Hertzegsége, a' Posonyi Commendáns Gróf *Gyulay F. M. Lajtinánt*, nem különben Tek. Posony Vármegyének mostani Administrátora Gróf *Pálffy Leopold, B. Brudern* és mások többen lovaikat szekereiket önként oda ajánlván, azokon a' várba vizet hordattak, az épületekbe gerjedező tüzet szüntelen óltatták, magok közt pénzt gyűjtöttek a' szerentsétleneknek fel segéllések végett. Ezt mivelik az alacsonyabb rangú nemesek és polgárok is. A' Posonyi Theátrum directiója e' folyó hólnap első napján számokra egy játékot adott, a' mellyből 2709 forint, 's 39 kr. ment bé.

Frantzia Birodalom.

A' belső dolgokra ügyelő Frantzia micister hivatal szerént ki hirdettette, hogy a' Római Királynak közönségessen leendő megkereszteltetése e' folyó Júniusnak 2-ik napjáról annak 9-ik napjára lévén halasztva, azon napon kezdődjenek azok a' jeles készületek is, melyek azon napnak meg inneplésére Frantzia Országban tétődnek.

A' Frantzia Császár és Császárné Rambouilletből Cherbourgba Normandiának városába 's kikötő helyébe utaztak, és valahól által mentek, mindenütt győzedelmi oszlopok, és más féle tiszteleteknek nemei tétettek Eő Felségeknek. A'

Császár oda való menetelének fő tzelja az, hogy az oda való kikötő helyben eddig tétetett munkákat megszemlélhesse 's megvizsgálhassa, a' hól néhány esztendőől fogva, a' tenger partjától kezdvén a' Pelee szigetig egy igen mesterséges töltés készítettik, mellynek háta megett mindenkor bátorságban lehetnek a' kikötőhelyben lévő hadakozó hajók. — Meg kell vallani, hogy ez a' munka nem könnyű, de mivel még előre öszve vettettek azok a' nehézségek, a' mellyeket elhárítani szükséges leszen, annak tökéletességre való meneteléről kételkedni nem lehet. — Az Anglusokra nézve valósággal szemetszűrő tövis ez a' kikötőhely, kiváltképen azért, mivel az, az Angliai tenger partokkal által ellenbe fekszik, és mivel számos hadakozó hajók el férhetnek abban, a' Portsmuthi 's más Anglia Országi kikötő helyek soha sem lehetnek azoknak reájok leendő ütésektől bátorságban és tsendességben, szüntelen való vígyázatban kell azoknak lenni.

A' Journál de l' Empire nevezetű Párisi közönséges újság levelek szerént, a' Fels. *Nápolyi Király I. Joakim Napoleon*, a' múlt Május 24-ik napján Párisból a' maga Országába vissza utazott. A' Nápolyi Királyné hívattatott meg a' Római Király Keresztannyának. — Azon emlékezetes napon, mellyen tudniillik a' Római Király meg fog kereszteltetni, fogja azon ispotálynak fundamentum kövét a' belső dolgokra ügyelő Frantzia minister le tenni, mellyet a' Frantzia Császár 1200 betegek számára Párisban a' Sz. Lazari kerületben építtetni parantsolt; mellyet, elég fundusa lévén, három esztendő alatt

el is kell készíteni. — A' Párisban e' folyó Június napján kezdődött nemzeti zsinatra, valamint Frantzia, úgy Olasz Országból is sok Püspökök, és Érsekek, utaztak. — A' Német Országgi Primás a' Frankofurti nagy Hertzeg is oda hívatott.

Egy olly társaság van Párisban, mellynek tagjai a' Frantzia Országgi lakosoktól tsupán tsak színek által különböznek. Tudniillik a' Párisban lévő Amerikai születésű fekete emberek a' *Poissonerie* nevű külső városban, egy házba minden vasárnap öszve gyűlnek, ott esznek isznak, szokások szerint jádznak, tántzolnak, és születések földéről, a' hol fel is nevedtek édes emlékezettel beszélgetnek.

Nagy Britannia.

A' 12-ik Májusi Londoni levelek így szólnak. Az északi Amerikai szabad Státusoknak ekkorig nállunk vólt követje *Pinkney* Úr, feleségével és nyoltz gyermekeivel egyetembe tóllunk elmenvén, az Essex nevezetű Amerikai fregaton hazájába útazott, melly dolog nagy szeget ütött mind ministereinknek, mind a' Londoni Publicumnak fejébe. — A' mi északi Amerikai Respublikához rendelt követünk *Forster* Úr is a' *Minerva* nevű Angliai fregaton oda küldetett, minekutánna Ministereinknek tudtokra esett vólna, hogy az előbbi Amerikai Generál Consul *Warden* Úr, ismét azon hívatalra emeltetvén Párisba útazik. E' végre nézve siettetett *Forster* Úrnak Amerikába való elmenetele.

Egy későbbi Londoni tudósításból ezt olvassuk: A' költsön felvett pénz, a' váltó háznak jelenyaló állapotja, az Amerikai környül-

állások, az Országnak belső állapota egészen magokra vonták az Angliai Publikum figyelmeztetését, kétséges ki menetelű környülállások közzé van az Ország helyheztetve, kiváltképpen az Amerikai szabad Státusokra nézve, a' mellyek legtöbb bajt szerezhetnek N. Britannia'nak.

Spanyol és Portugallia Országok.

A' közelebb múlt posta napon ki adatott hadi történetekről való tudósításnak további folytatása.

Pozobellóban, és az a' körül fekvő erdőségben sok Anglus gyalogság állott, mellyet a' 6-ik corpusnak első osztály serege frissen meg támadván, azt bajonettákkal el foglalta az ellenséget meg verte, sok embereit meg ölte, és rabságra ejtette. — A' 3-ik osztály sereg őszve tsatolt colonnében, hátul a' falu felé marsírozott, a' hol az ellenség 20 eskadron lovassággal, és 12 ágyúval línében állott. — Generál *Montbrun* ide 's tova való mozdulásokat tévén, az ellenség jobb szárnyát meg kerülni igyekezett, és mihelyt közel vólt ahoz, mingyárt megtámadta az ellenség lovasságát, és noha a' gyalogsága, és ártillériája a' kősziklák között állott, és nagyon is tüzelt, mindazáltal a' mi népünk az Anglus lovasságot nem tsak vissza verte, hanem egy óránál tovább kergette maga előtt.

Azonközben a' 6-ik corpusnak első és második osztály serege a' lovasságot kolonnében követvén, a' 3-ik corpusnak egy osztálya tartalékgyanánt marsírozott. A' 9-ik corpus a' magából szárnyát előre toltta, hogy annál fogva egyesítésbe lehessen a' többi seregekkel. A' 6-ik corpusnak 3-ik osztály serege *Fuentes d' Onnoro* helységet, a' mellybe számos népet küldött az ellenség, hirtelen megtámadta, oly végből, hogy

azon szoros passust el foglalhassa, 's az ellenség sereginek egymással való öszve kaptsoltatásokat meg akadályoztathassa. — Látván az ellenség, hogy ármádiájának jobb szárnya futásba legyen, és annak seregei minden rend nélkül szelylei szórva fussanak a' közép pont felé, hogy ekképpen magokat a' több Anglus regementekkel, mellyek segítségekre menni igyekeztek vala öszve kaptsolhassák.

Lord *Wellington* látván a' veszedelmet, azokat a' két kősziklás és szoros útakat, a' mellyek mellett *Fuentes d' Onnoro*, és *Villa Formosa* helységek fekszenek, fegyveres néppel megtöltötte, az oldalait ágyúkkal meg rakatta, a' tetejekre pedig karrekba, az az, négy szegletű lineákba gyalogságot állított ki. De a' mi lovasaink oda érkezhén mindjárt rajtok hajtottak, 's háromszor által vágták a' karrékat. Ő maga *Marsal Massena* az ellenség lineáival által ellenbe meg állott, és ha szinte a' hegy tetejét frissebb gyalogsággal, számos ágyúkkal elfoglalta legyen is Lord *Wellington*; mindazáltal a' *Ferey* és *Claparde* osztály seregei *Fuentes d' Onnorot* megtamadták, az ellenséget egynehány versben onnan ki űzték, és mihelyt a' faluhoz közelgettek, erősebben ágyúztak reájok. De szüntelenül mind több több fegyveres népet küldöttek azon helységbe az Anglusok, 's meg engedték magokat a' kősziklák közt támadni, a' midőn közzülök 500 ember esett fogságra, 's 800 vesztette el életét, a' kik közt sok tisztak, és Skotziabeliek voltak. A' mi hadi seregeink nagy tűzzel dolgoztak, az ármádiánké volt a' győzedelem, az ellenség közzül 1000 ember elfogattatott, a' kik közt egy *Obristlajtinánt*, és több felső rangú tisztak is voltak, kétezernél több holt meg, és esett sebbe. — A' verekedés után következett éjjel, a' tetőket az ellenség bé sántzolta, sőt a' mély úton is egynehány sántzot készített, 's egészen el zárta a' *Fuentes d' Onnoroi*, és *Villa Formosai* tetőket, és minden ki telhető eszközökkel élt azon helységeknek oltalmazásokra.

Hogy ezen napon keresett győzedelmet hasznomra fordíthassam, így írt továbbá Marsal *Massena*, feltettem magamban, hogy Almejdához közelebb mehessek. — A' mi veszteségünk 400 holtakból, és sebbe estekből állott. A' tiszték, Generálok, és katonák mindnyájan végbe vitték kötelelességeket. Osztályos Generális *Montbrunn* a' lovasság Commendánsa az 5 ik Májusi verekedésben renkívül való tehetséget mutatott a' manővrozásban, az az, az ideoda való fordulásban, a' mellyből az ő vezérlése alatt vólt regementeknek bátorságok szembe-tűnőképpen ki tündöklött. Különössen meg különböztették magokat *Fournier*, *Wattier*, *Lorcet*, *Maueune*, *Vichery* brigadéros Generálisok, és *Ornano*, *Fririon*, 's *Langeron* Obersterek. A' Hercegséged Adjutánsának *Senteuil* Úruak a' lábát az ágyúgolyóbis el szakasztotta, mellynek elvágatását ő hideg vérrel ki állotta, és most már veszedelmen kívűl van. — Vagyok — A' miket a' *Kurirnak* e' két utolsó darabjában a' hadi dolgokról ki adtunk, azok Portugalliában történtek, a' jövő posta napon a' Spanyol Országban történeteket is közleni fogjuk tisztelt olvasóinkal.

Előszöri Tudósítás.

A' Német vitézi rendnek *Groszsontagh* nevezetű Stejer Országának Mahrburgi kerületében, a' Magyar Országi fő úton, Fridautól, Csáktornyától, és Varasdtól nem messze helyheztetett Jóságának részéről mindeneknek, a' kiket illet, tudtokra adatik, hogy ezen folyó esztendőben, Julius 22-ik napján, 200 darab szép, jó állapotban lévő, és nagy, középszerű, és kis fák, úgymint tzitrom, narants, tzedrus, és szeretsendió fák, vagy eggyenként, vagy pedig nagyobb mennyiségben, a' vevők kívánságok szerént kótyavetye alá fognak vettetni. — A' kiknek tehát a' vevéshez kedvek leszen, a' fent említett napon, dél előtt 8 órakor a' fent nevezett *Groszsontághi* Uradalom kertében meg jelenni ne terheltessenek. — Költ a' *Groszsontági* Uradalom Cancelláriája részéről Junius első napján, 1811-ik esztendőben.